

Impactul decretării stării de urgență în Justiție

Masurile dispuse prin Decretul nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență („Decretul”) în domeniul justiției se regasesc în art. 41-47 din Anexa 1 - Masuri de prima urgență cu aplicabilitate directă și privesc, în principal, următoarele excepții sau completări ale prevederilor civile de drept substanțial și procedural având aplicabilitate imediată și obligatorie:

1 Prescripțiile și termenele de decadere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență

Prin art. 41 al Decretului se menționează că dispozițiile art. 2.532 pct. 9 teza a II-a din Codul civil¹ sau alte dispoziții legale contrare nu sunt aplicabile. Așadar, masurile excepționale decretate au caracterul unei forțe majore care, deși este temporară, constituie o cauză de suspendare a prescripției și chiar a termenelor de decadere.

De asemenea, Decretul se referă la „termenele de decadere de orice fel”, prin urmare inclusiv cele prevăzute de normele de procedură civilă, deși acestea, potrivit art. 2.548 alin. (1) din Codul civil, *nu sunt supuse suspendării și întreruperii.*

De exemplu, potrivit art. 185 alin. (1) din Codul de procedură civilă, când un drept procesual trebuie exercitat într-un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decaderă din exercitarea dreptului, actul de procedură făcut peste termen fiind lovit de nulitate. Dacă pentru repunerea în termen prevăzută de art. 186 din Codul de procedură civilă, partea trebuia să dovedească faptul că întârzierea s-a datorat unor motive temeinic justificate (inclusiv forța majoră), prin efectul Decretului s-a instituit o forță majoră ce nu mai trebuie dovedită, întrucât termenele de decadere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, acestea se suspendă pe toată durata stării de urgență, respectiv 30 de zile începând cu 16.03.2020.

2 Judecarea proceselor civile, altele decât cele de o urgență deosebită, se suspendă deplin drept pe durata stării de urgență, fără a mai fi necesară efectuarea vreunui act de procedură în acest sens

Această măsură reprezintă o adăugire la art. 412 alin. (1) pct. 8) din Codul de procedură civilă – suspendarea de drept a cauzelor. Unele dintre instanțele de judecată au început deja să suspende de drept cauzele care nu sunt urgente, chiar și anterior intrării în vigoare a Decretului, dispunând preschimbarea din oficiu a termenelor de judecată, în conformitate cu prevederile art. 42 alin. (2) al Anexei 1 din Decret.

Decretul prevede că după încetarea stării de urgență, judecarea cauzelor se reia din oficiu – în termen de 10 zile,

instanța urmând masuri pentru fixarea termenelor de judecată și citarea părților. Raportat la această dispoziție, s-ar putea concluziona totuși ca, în cazul termenelor deja preschimbate în perioada stării de urgență care depășesc perioada acesteia, se poate solicita de către părți acordarea unor noi termene rezonabile imediat după încetarea stării de urgență, în măsura existenței unei astfel de disponibilități în condica de ședințe a instanțelor.

3 **Termenele de exercitare a cailor de atac, aflate în curs la data de 16.03.2020, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență**

Decretul are în vedere, așadar, atât întreruperea termenelor de exercitare a cailor ordinare (apelul), cât și a cailor extraordinare de atac (recursul, contestația în anulare și revizuirea).

Astfel, prevederile decretate adaugă la art. 184 alin. (3) și (4)² din Codul de procedură civilă, dar și la prevederile art. 469 Cod procedură civilă - Întreruperea termenului de apel, aplicabil și recursului, dar și prevederilor privind exercitarea contestației în anulare și a revizuirii, chiar dacă în aceste secțiuni ale Codului de Procedură Civilă nu sunt prevederi speciale care să permită întreruperea acestor termene.

1. Art. 2.532 din Codul civil: „*prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, ea se suspendă*”: (...) pct. 9. ”*în cazul în care cel împotriva căruia curge sau ar urma să curgă prescripția este împiedicat de un caz de forță majoră să facă acte de întrerupere, cât timp nu a încetat aceasta împiedicare; **forța majoră, când este temporară, nu constituie o cauză de suspendare a prescripției decât dacă survine în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție***”

2. Art 184 CPC „(3) *Termenul procedural nu începe să curgă, iar dacă a început să curgă mai înainte, se întrerupe fața de cel lipsit de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă, cât timp nu a fost desemnată o persoană care, după caz, să îl reprezinte sau să îl asiste.*

(4) *Termenul procedural se întrerupe și un nou termen începe să curgă de la data noii comunicări în următoarele cazuri: 1. când a intervenit moartea uneia dintre părți; în acest caz, se face din nou o singură comunicare la ultimul domiciliu al părții decedate, pe numele moștenirii, fără să se arate numele și calitatea fiecărui moștenitor; 2. când a intervenit moartea reprezentantului părții; în acest caz, se face din nou o singură comunicare părții*”